L&Ving Factory©

www.lving.nl

Een methode voor het Leren & Veranderen van professionals, teams en organisaties

Klasse(n)spel

'Een ander perspectief op lesgeven'

- Waarom kan het verschil tussen twee, op het oog dezelfde groepen, zo ongelooflijk groot zijn?

- Het soms onverklaarbaar lijkt, maar je het gevoel hebt dat er iets speelt in de groep en dat heeft een enorm effect op jou?

- Je in overleggen met collega's soms merkt dat jullie over een totaal andere groep lijken te praten. De ervaringen en indrukken zijn zeer verschillend!

Klasse(n)spel *'Een ander perspectief op lesgeven'*

Kijkschema observatietraining Klasse(n)spel

Van observatie naar analyse en gerichte interventie

Concreet waarneembaar gedrag

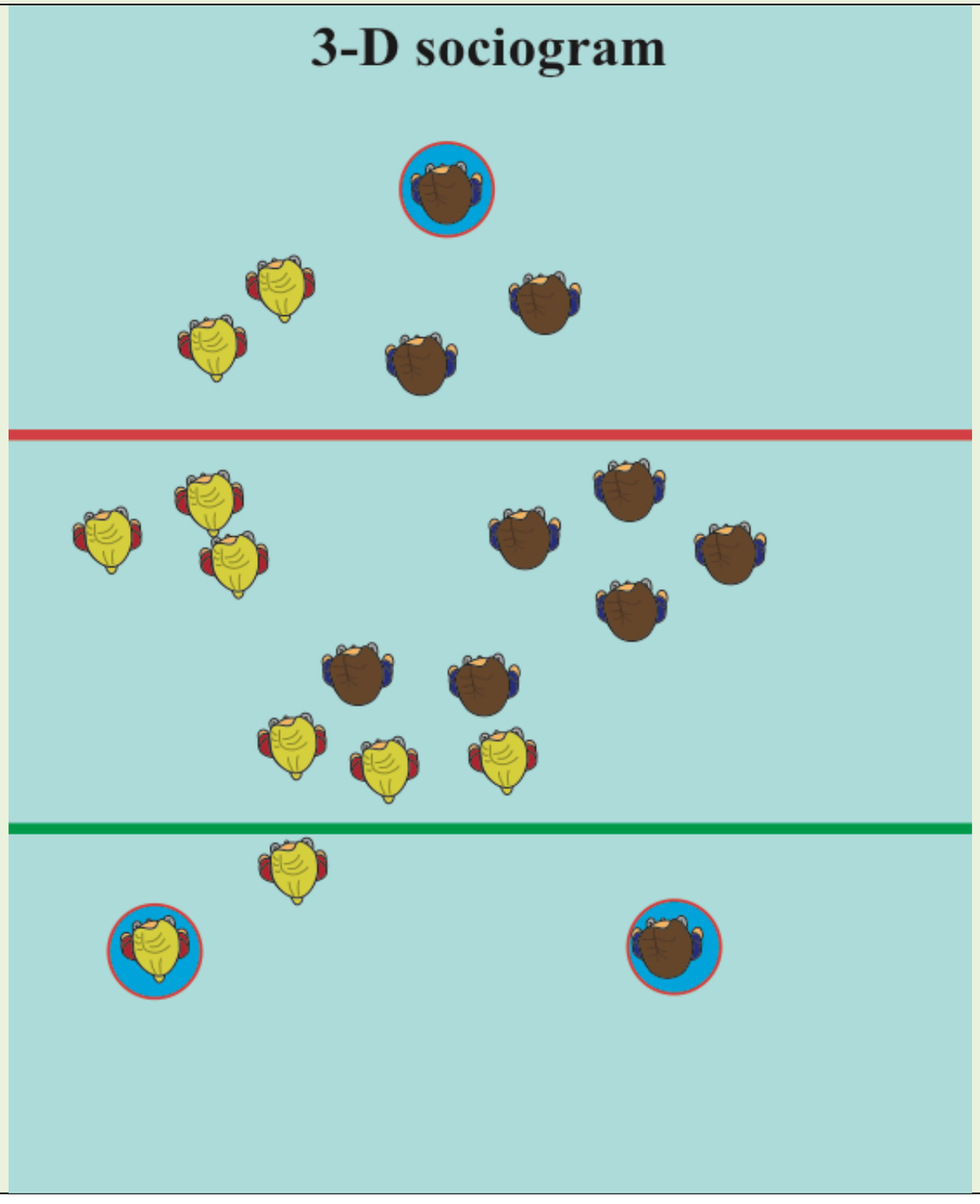

Normdrager en betekenisverlening

Ruimte Nemers / -Gevers

Mogelijke hypotheses

Normen

Interventie en rol van de leerkracht(en)

TROS
TV jongerenpanel

Ideale Klas/lessen

Als je terugkijkt op de klassen die je gehad hebt, wanneer was je dan aan het einde van het jaar 100% tevreden?

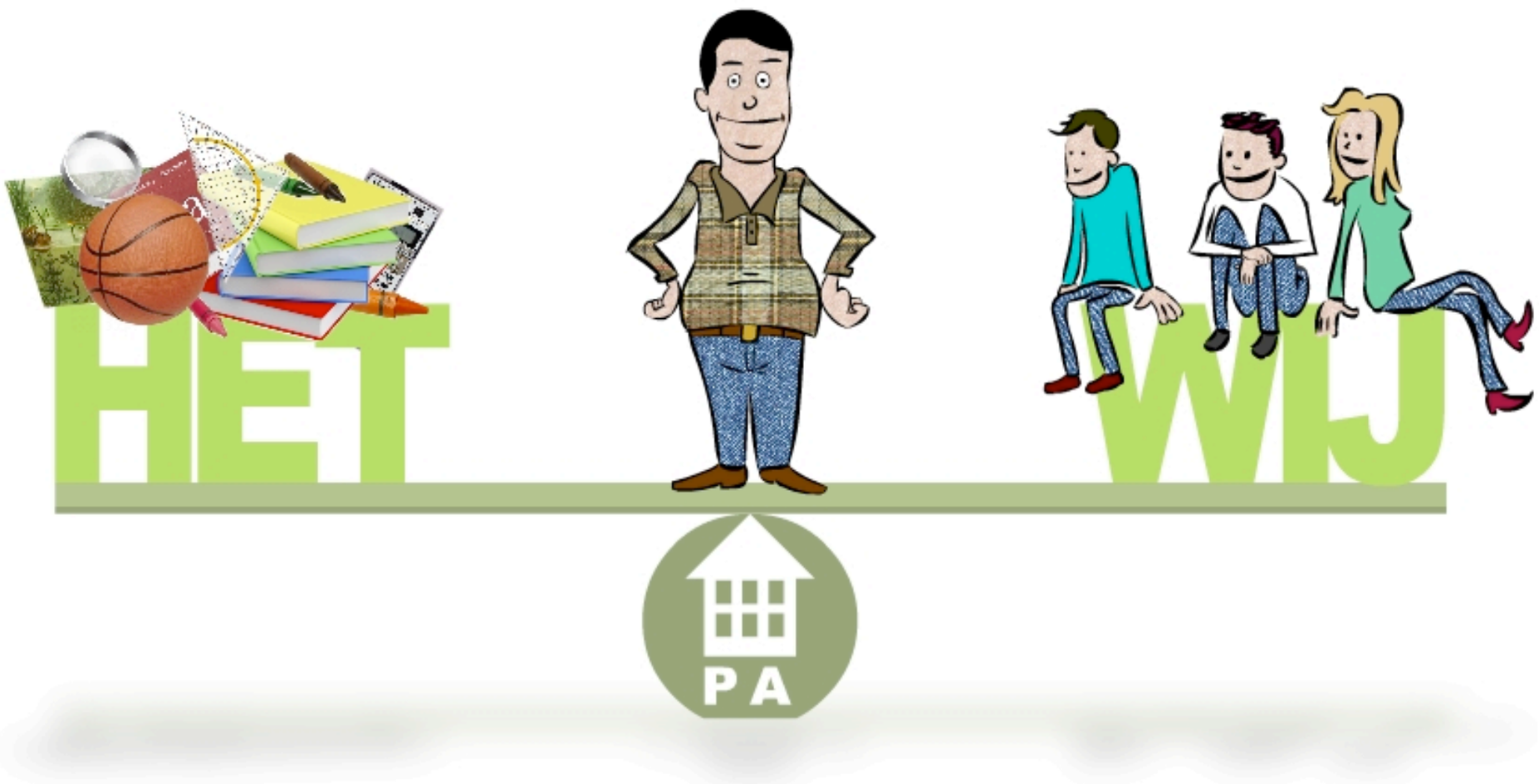

Vandaag inzoomen op:

Vakexpertise en didactiek
Lerarenopleiding
Didactische vaardigheden

Interactie docent-leerling(en)	Interactie leerlingen onderling

Inhoud van de les en niveau leerlingen

Possibility Atmosphere
plezier, respect, vertrouwen

Veiligheid en openheid in de groep

Analyse van de ‘wipwap’ (1)

Uit balans en het HET (vak) is te zwaar.

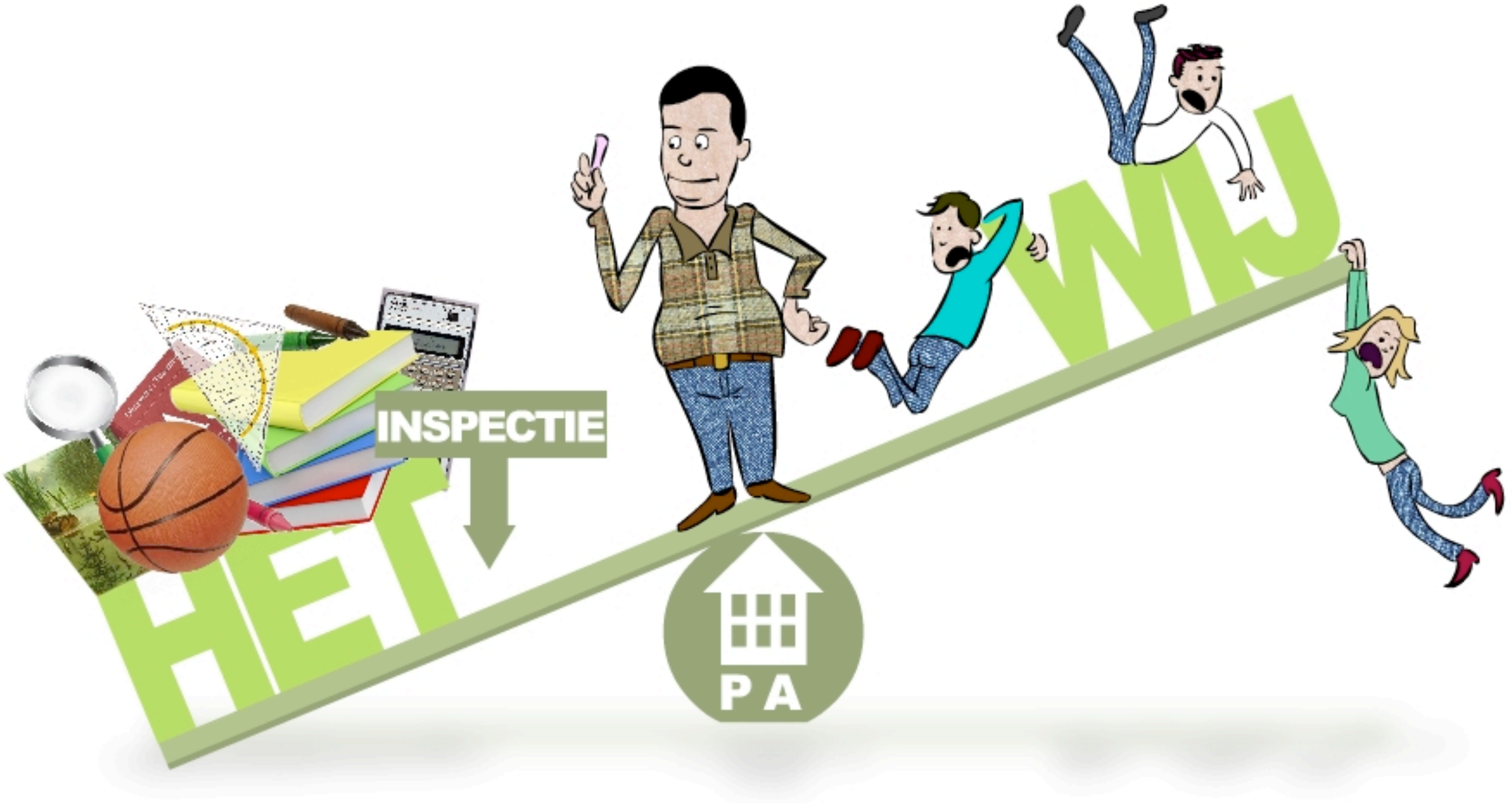

Analyse van de ‘wipwap’ (2)

Uit balans en het WIJ is te zwaar (groepsdynamiek)

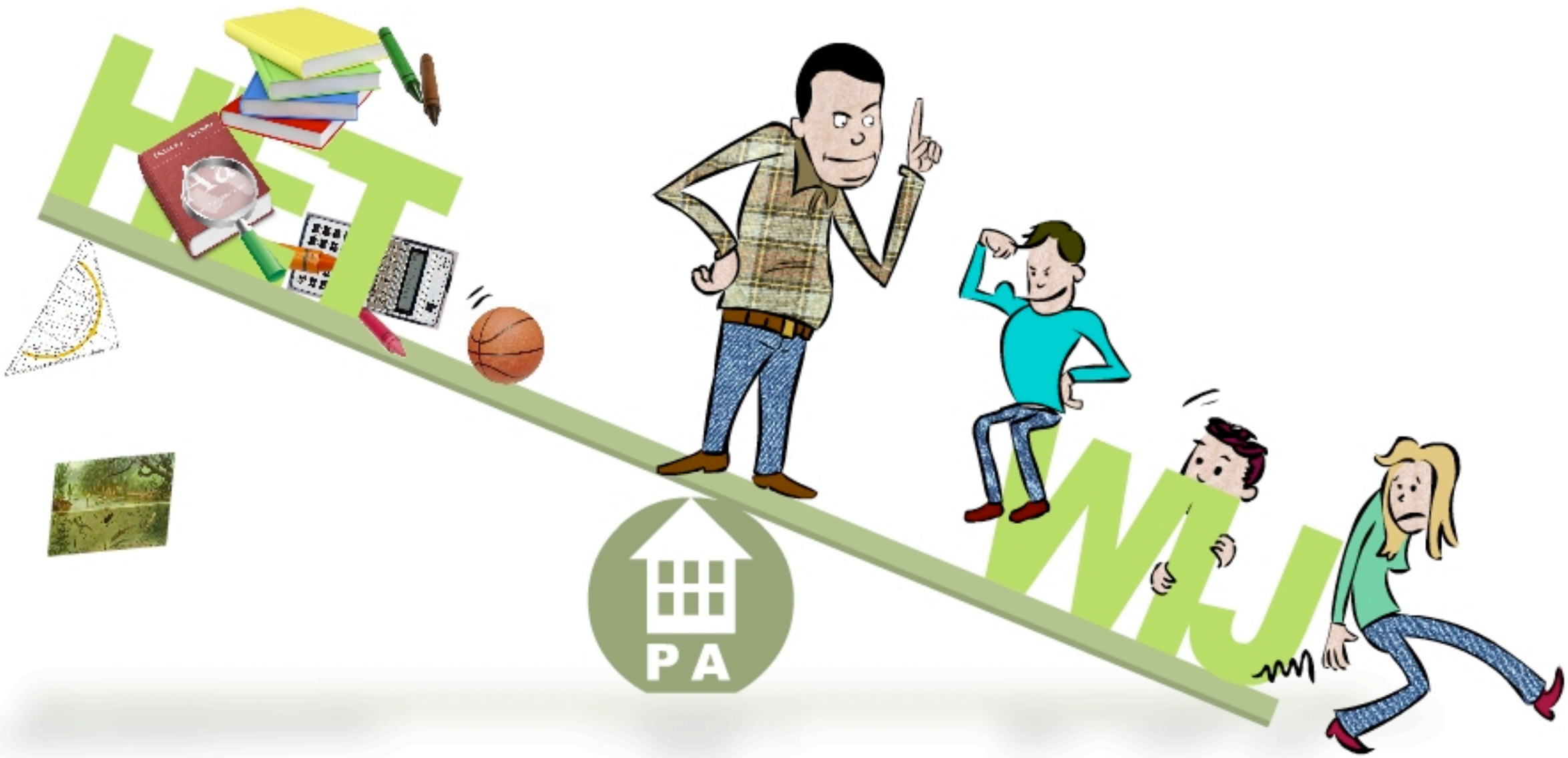

Analyse van de ‘wipwap’ (3)

De voorkeursstijl van een docent (Ruimte nemen / Ruimte geven)

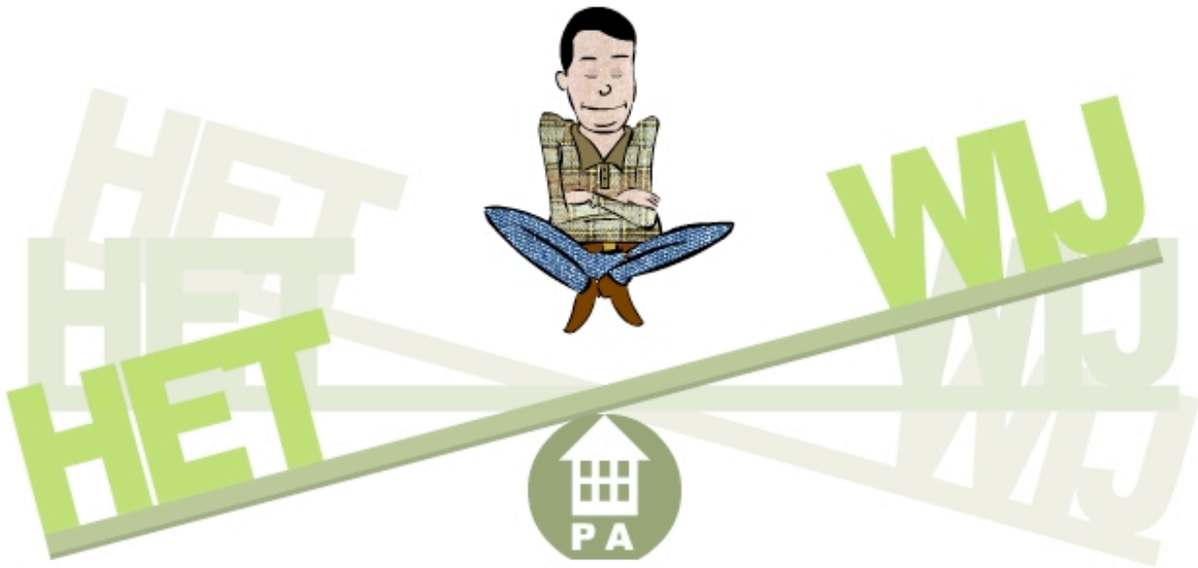

Bij dreigend verlies van controle ‘trekt een Ruimte gevende docent zich terug en gaat uit contact’

Bij dreigend verlies van controle ‘gaat een Ruimte nemende docent harder werken’

Analyse van de ‘wipwap’ (4)

Complete 4-balans model

Analyse van de ‘wipwap’ (5)

Veel verschillende vakken en docenten

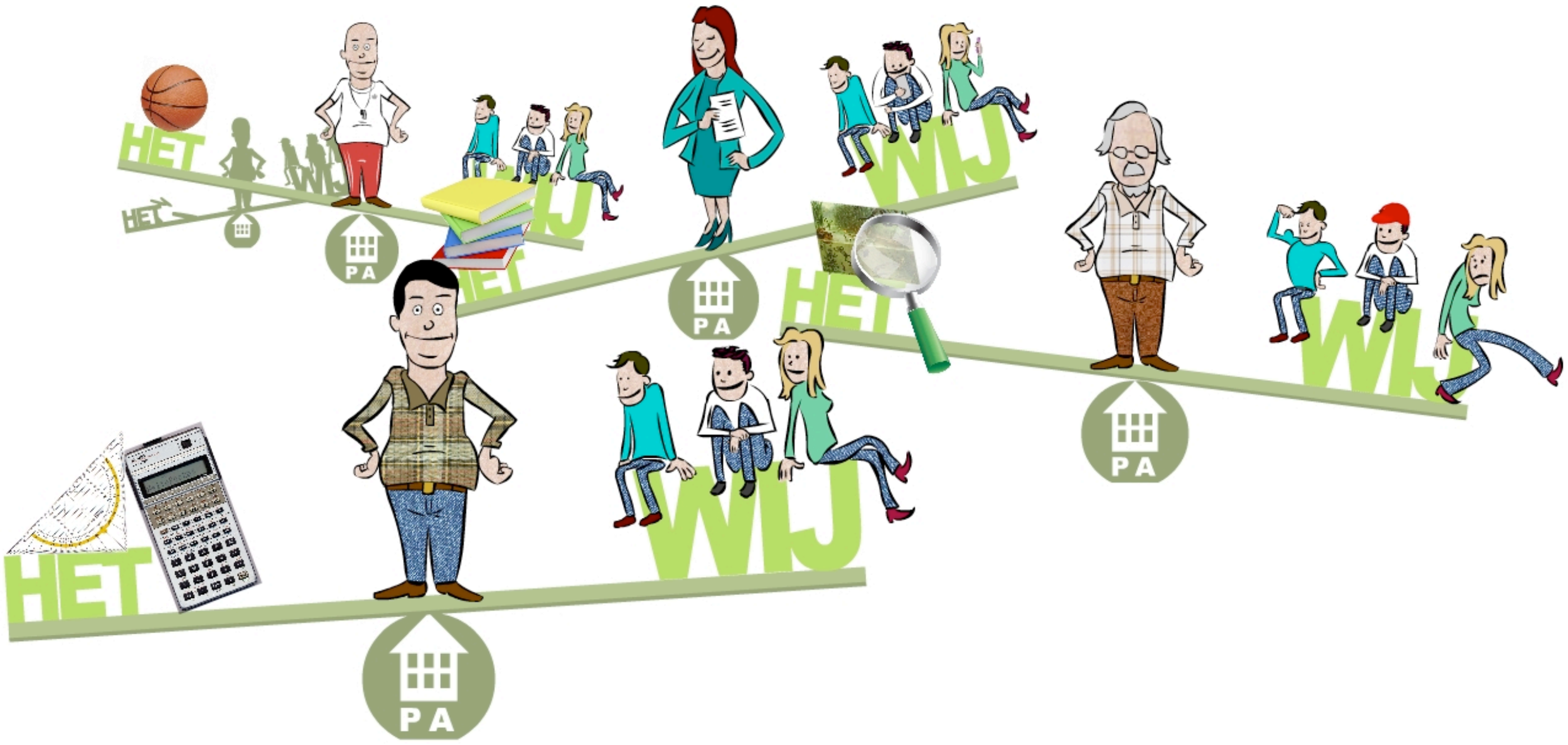

Leraar24

FEITEN vaststellen op WIJ

3-D sociogram

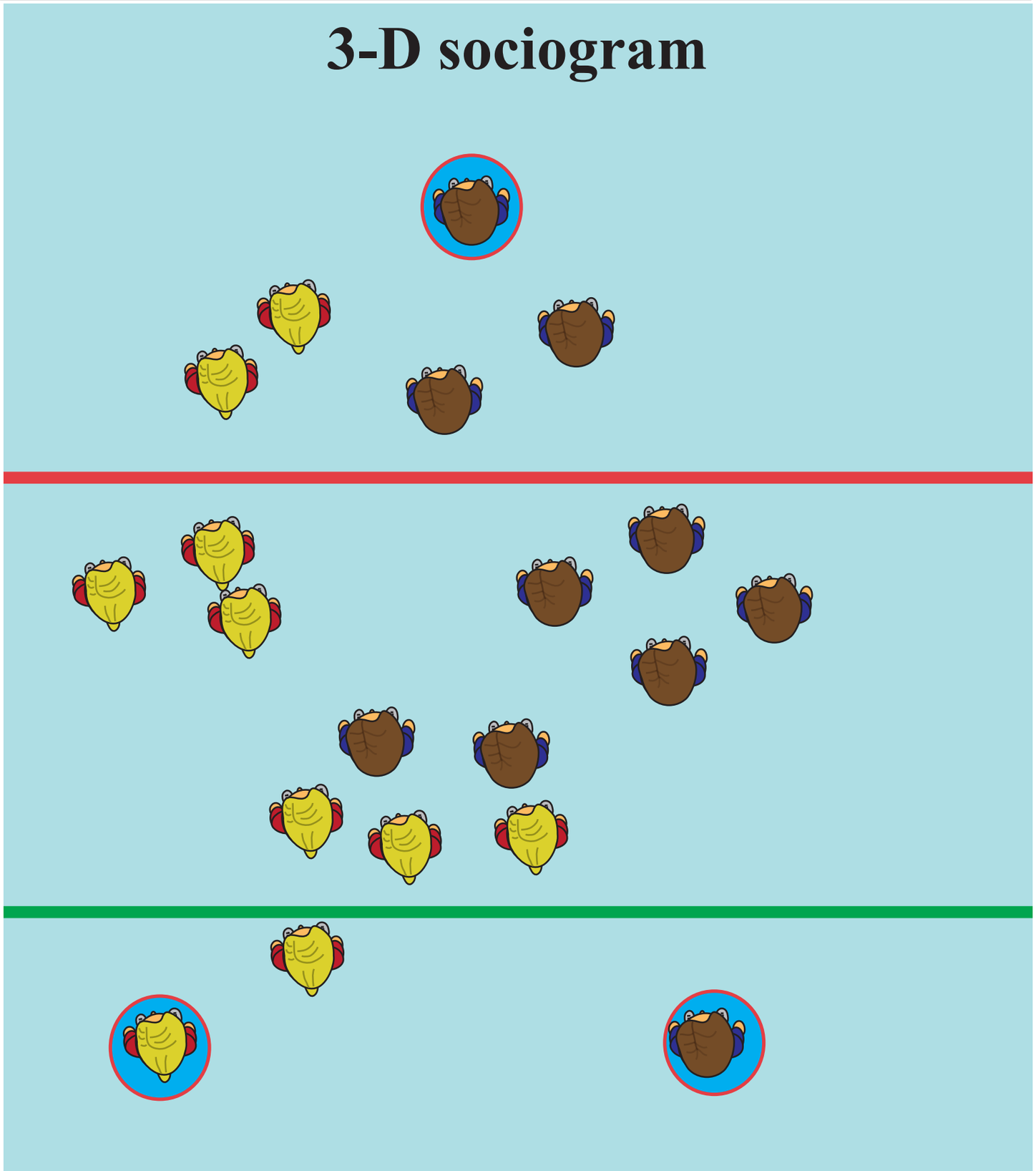

Klasse(n)spel 2013

Balansmodel Klasse(n)spel

Er is balans en sprake van een ‘Possibility Atmosphere’ (PA).

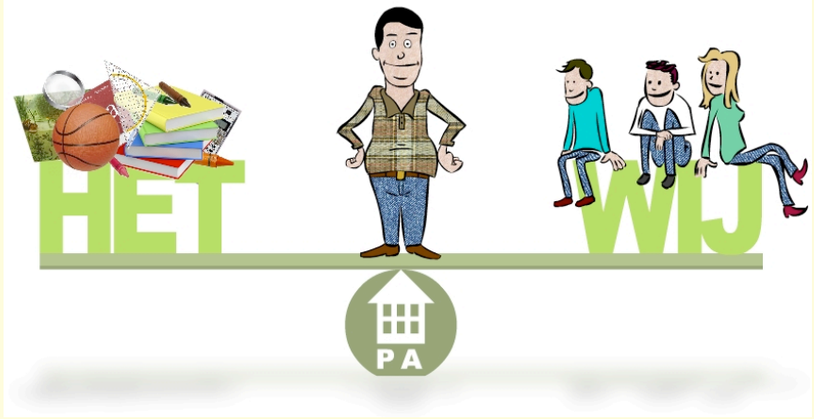

Balans: WIJ - HET in de klas

Normen:

- Wat zijn dat?
- Hoe ontstaan ze?
- Hoe zie je ze?
- Welke?
- Wat is het effect van de norm op de klas?
- Ontstaat er last en zo ja, bij wie?
- Betekenisverlening?
- Rol van de docent?

Van analyse naar (gerichte) interventie (1)

1. Vaststellen van de disbalans (HET of WIJ)

2. Is het HET te zwaar dan;

Snappen ze het?

2a. Is de organisatie en structuur duidelijk voor leerlingen?

2b. Is de uitleg duidelijk?

Kunnen ze het?

2c. Zijn de eisen aan de leerlingen reëel?

2d. Kunnen ze het niveau aan (intelligentie)?

Willen ze het?

2e. Zijn de leerlingen betrokken bij het formuleren van de doelen?

2f. Voor welk cijfer gaan ze (ambitie)?

Hoe is dat bij collega's of in voorgaande jaren?

Van analyse naar (gerichte) interventie (2)

3. Is het WIJ te zwaar dan;

Maak een 3-D sociogram

3a. Wie zijn de Ruimte nemers en wie de Ruimte gevers?

3b. Wie is de normdrager?

3c. Welke norm(en) communiceert hij/zij?

3d. Wie communiceren die norm ook (meelopen)?

3e. Wat is het effect van de norm(en)?

3f. Ontstaat er last en zo ja bij wie?

3g: Wat is de betekenis van de norm (doel van de normdrager)?

3h: Wat is jouw rol?

3i: Hoe gaat het bij andere collega's of ging het in voorgaande jaren?

4. Formuleer hypotheses bij 2 of 3

(waar kan het aan liggen)

Van analyse naar (gerichte) interventie (3)

5. Kies de meest logische hypothese
6. Formuleer mogelijke interventies
7. Kies de meest kansrijke interventie (gericht)
8. Hoe wil je het effect van de interventie gaan meten
   (SMART geformuleerd)
9. Hoe lang wil je de interventie (consequent) doen
10. Alleen of samen met collega's
11. Samen is krachtiger mits consensus
12. Check op het effect. Evt opnieuw doorlopen

Uitgangspunten ‘Possibility Atmosphere’

HET: wij zijn creatief en innovatief 1 +1 = 3

WIJ: iedereen heeft gelijk, maar gedeeltelijk!

Er is balans en sprake van een ‘Possibility Atmosphere’ (PA).

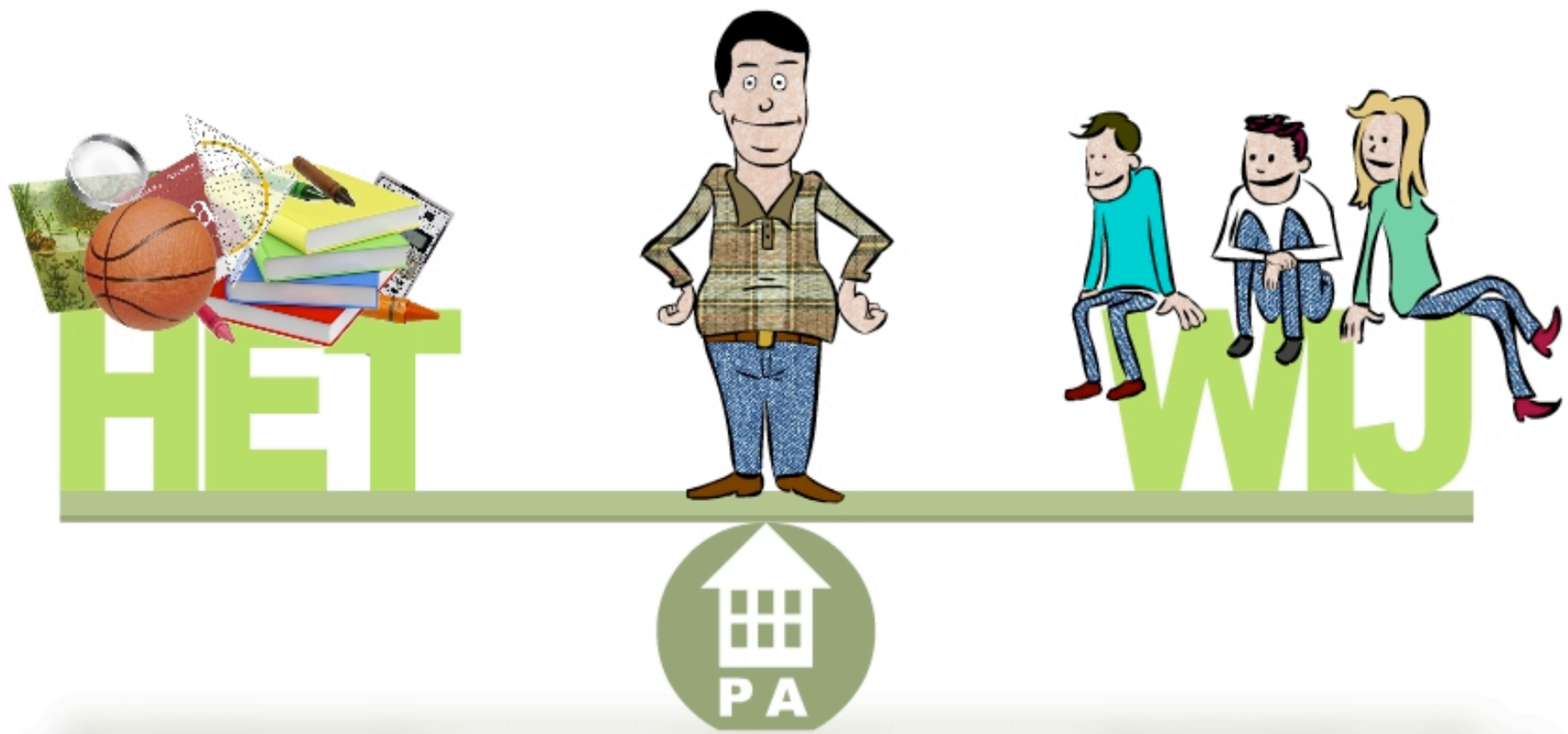

IK: als je iets wil zeggen, voel je vrij om dat te doen

Klimaat in de klas

Wat was het effect van Klasse(n)spel op H2A en H2B?

Inleiding

- Klimaat in de klas
- Instrumenten
- Resultaten
- Advies

Klimaat in de klas

Moos (1980) definieert het klimaat van een klas als een dynamisch en sociaal systeem wat niet alleen leraargedrag en leerkracht-leerling interactie bevat, maar ook interactie tussen leerlingen.

Maslowski (2004) omschrijft het klimaat in de klas als de gemeenschappelijke percepties van leerlingen ten aanzien van de onderlinge relaties in de klas, de organisatie van de les en de door leerlingen te verrichten leertaken.

Constructen

- Leertaakgerichtheid
- Relatie tussen leerlingen
- Relatie met de leerkracht
  - Nabijheid: aanvoelen van behoeften en problemen van leerlingen en hierop anticiperen
  - Invloed: leraar controle

Interpersoonlijk Leraargedrag

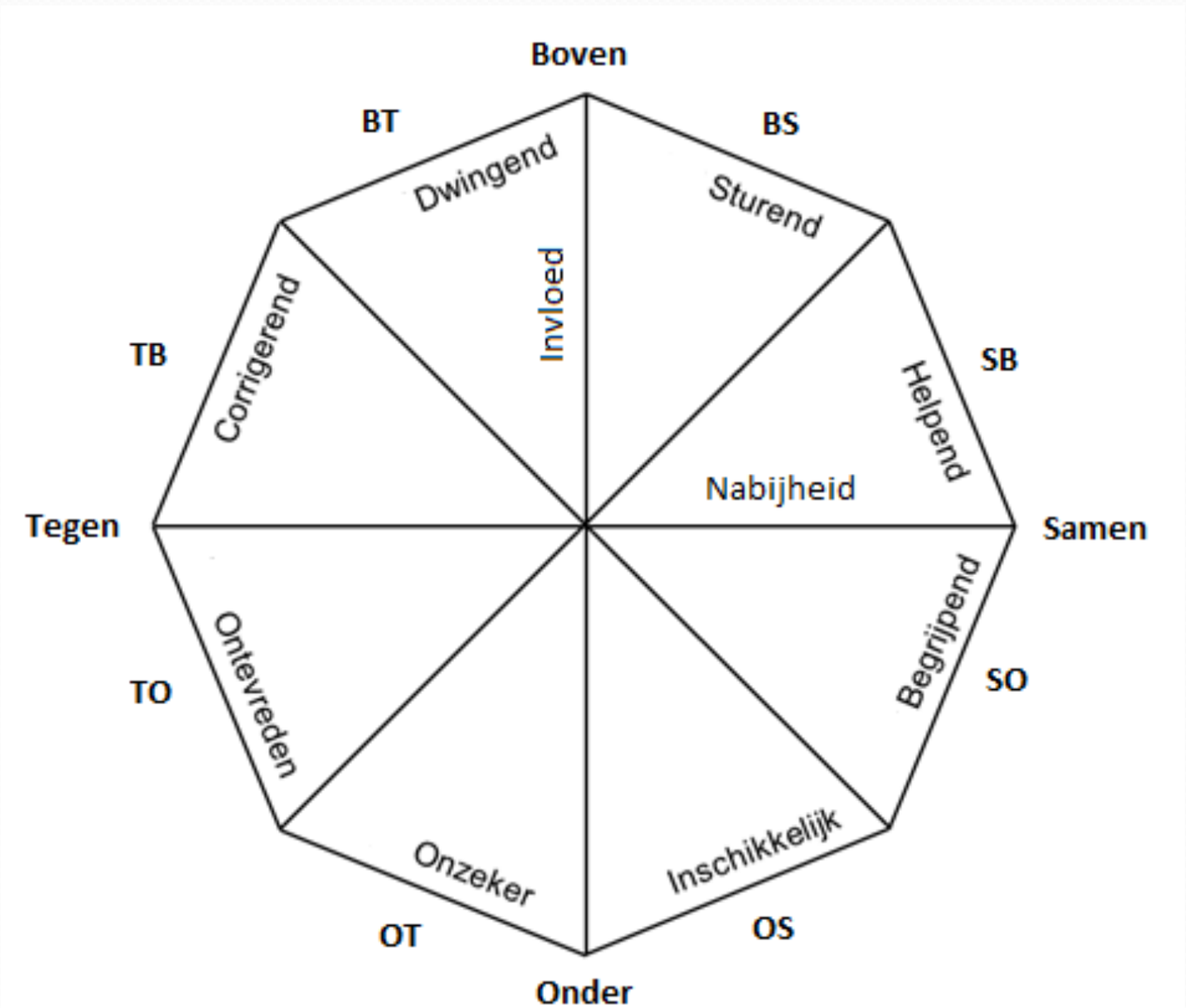

Instrumenten

Tabel 2. *Overzicht van constructen te gebruiken instrumenten en beoogde schalen*

Construct	**Instrument**	**Schaal**
Relatie leraar-leerling	SAQI*	Relatie met leraren (lerarenteam)
	VIL**	Nabijheid (relatie met specifieke leraar)
Relatie leerling-leerling	SAQI	Sociaal aanvaard voelen
Taakoriëntatie	SAQI	Leertaakgerichtheid
Leraar controle	VIL	Invloed

*SAQI (*School Attitude Questionnaire Internet)*
**VIL (*Vragenlijst Interpersoonlijk Leraargedraag)*

Methode

- Quasi experimenteel design
  - Voormeting (oktober), nameting (maart)
- Onderzoeksgroep
  - 108 leerlingen, vier docenten
  - Twee scholen, vier klassen (havo twee)
  - Twee klassen als experimentele groep
  - Twee klassen als controle groep
- Analyses
  - T-tetst (tussen en binnen groepen)

Algemene resultaten

- SAQI
  - Tussen de control en experimentele groepen: Leertaakgerichtheid (r = .27)
  - Binnen experimentele groep: Leertaakgerichtheid *r* =. 30, Algemene Aanpassingen aan school (*r* = .27), Pest Anderen (*r* = .23) en Gepest Worden (*r* = .45)
  - Binnen controle groep: Sociaal Aanvaard voelen (*r* = . 36)

Algemene aanpassing aan school

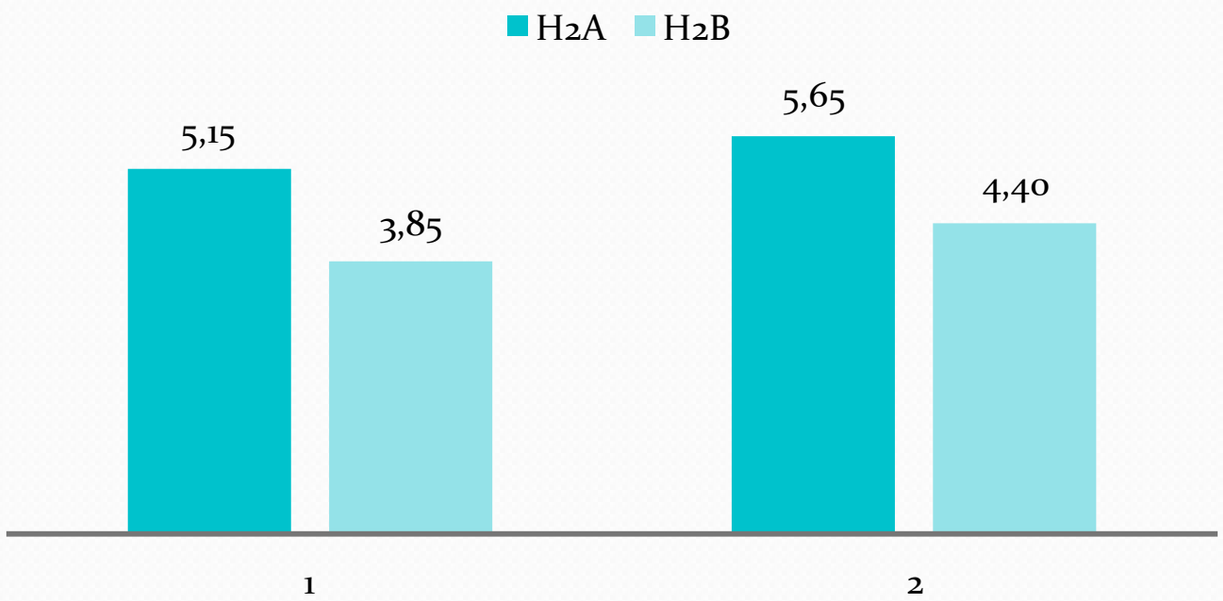

Leertaakgerichtheid

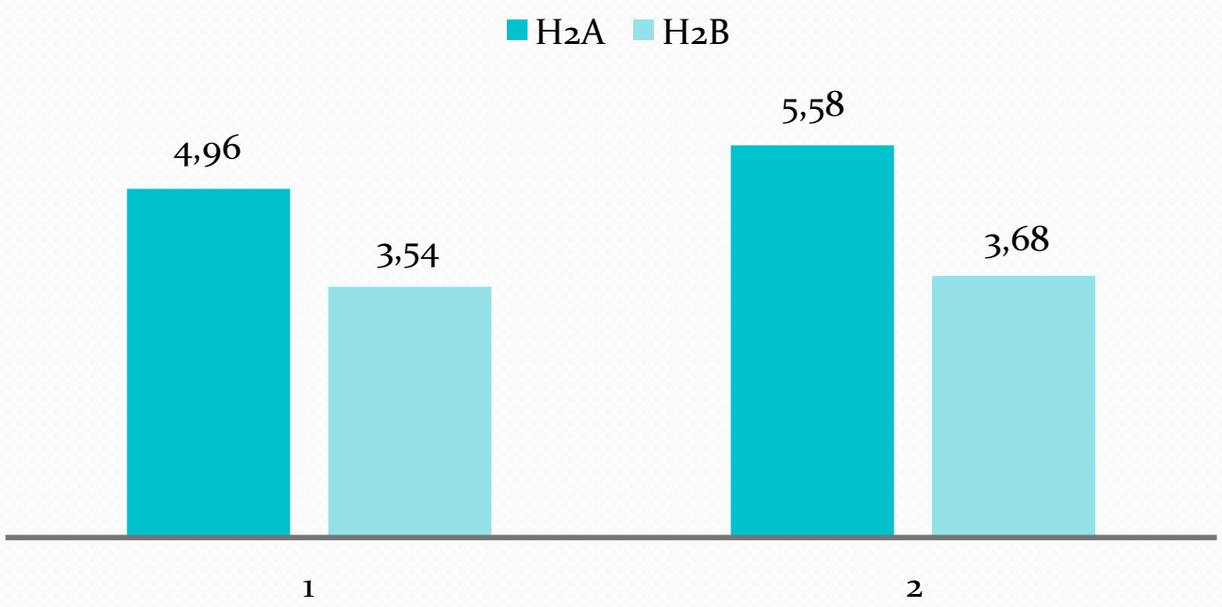

Vooruitgang H2A is significant ($p < .05$)

Plezier op school

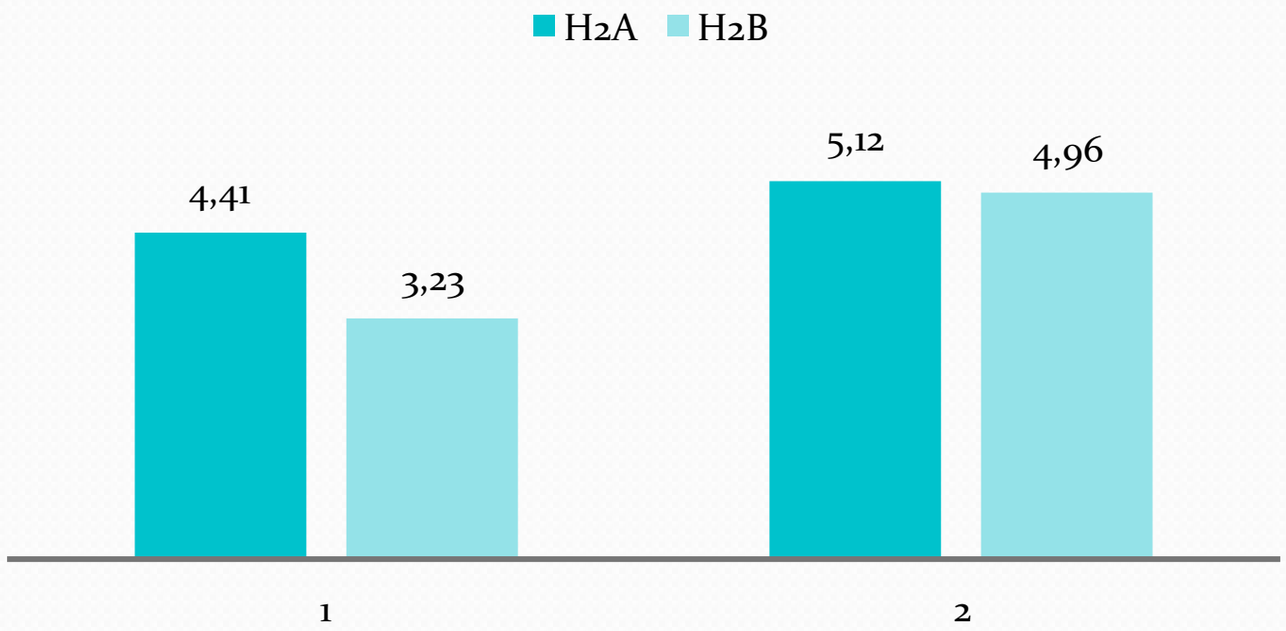

Relatie met docententeam

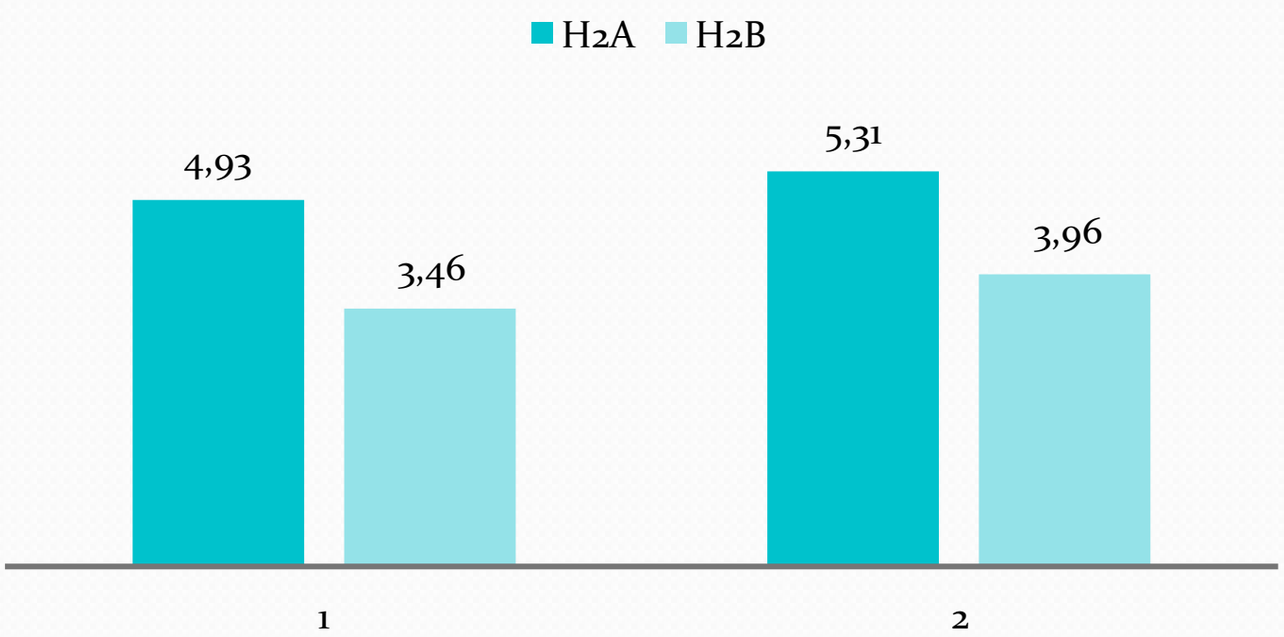

Vooruitgang van zowel H2A als H2B is signifiant ($p < .05$)

Concentratie in de klas

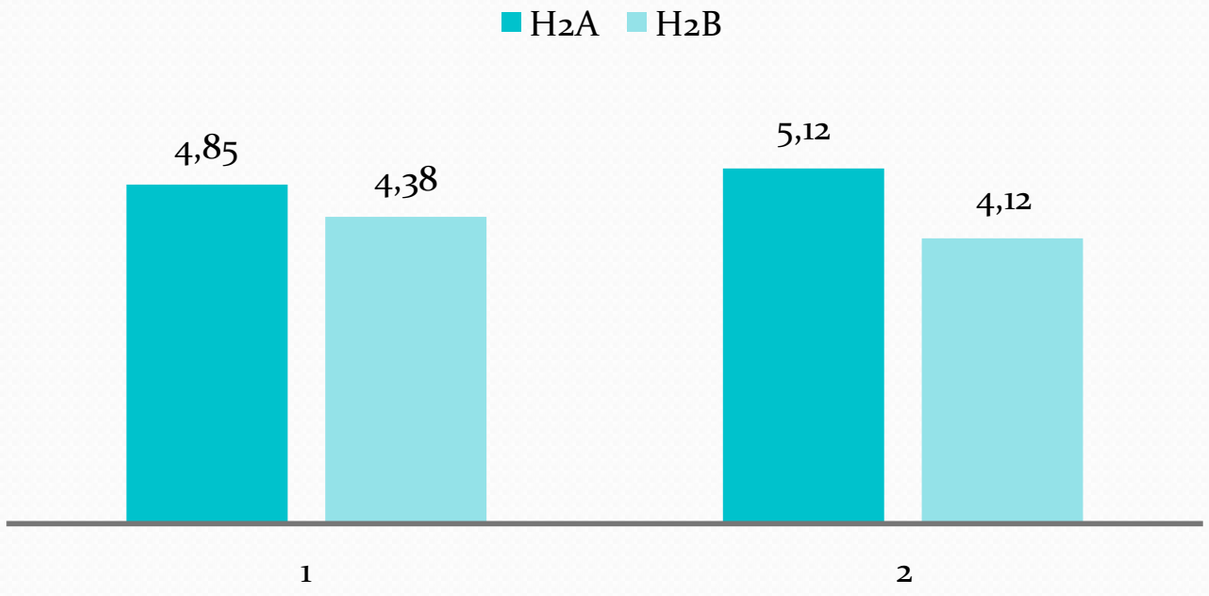

Vooruitgang H2B is signifiant (p <.05)

Huiswerkattitude

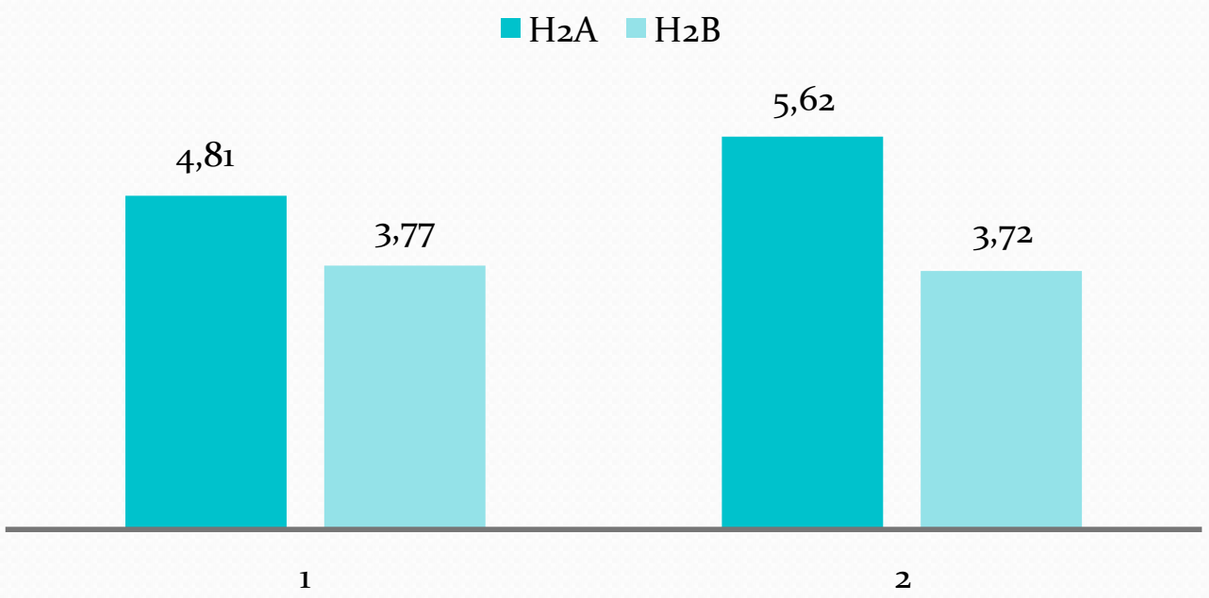

Vooruitgang H2A is signifiant (p <.05)

Sociaal aanvaard voelen

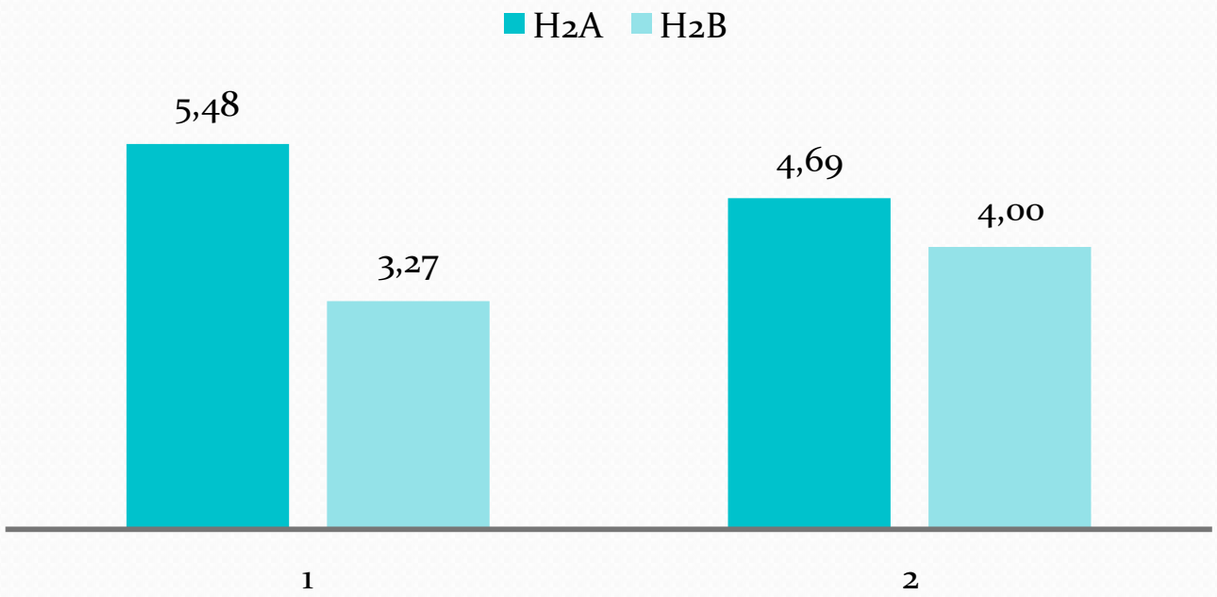

Uitdrukkingsvaardigheid

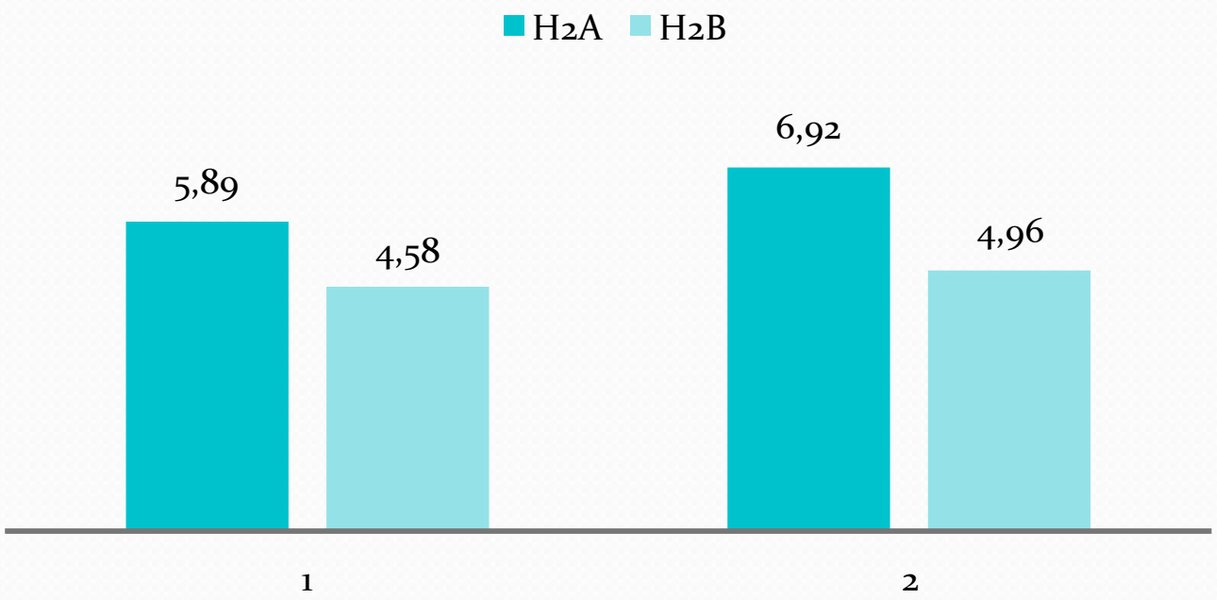

Vooruitgang H2A is signifiant (p <.01)

Zekerheid bij proefwerken

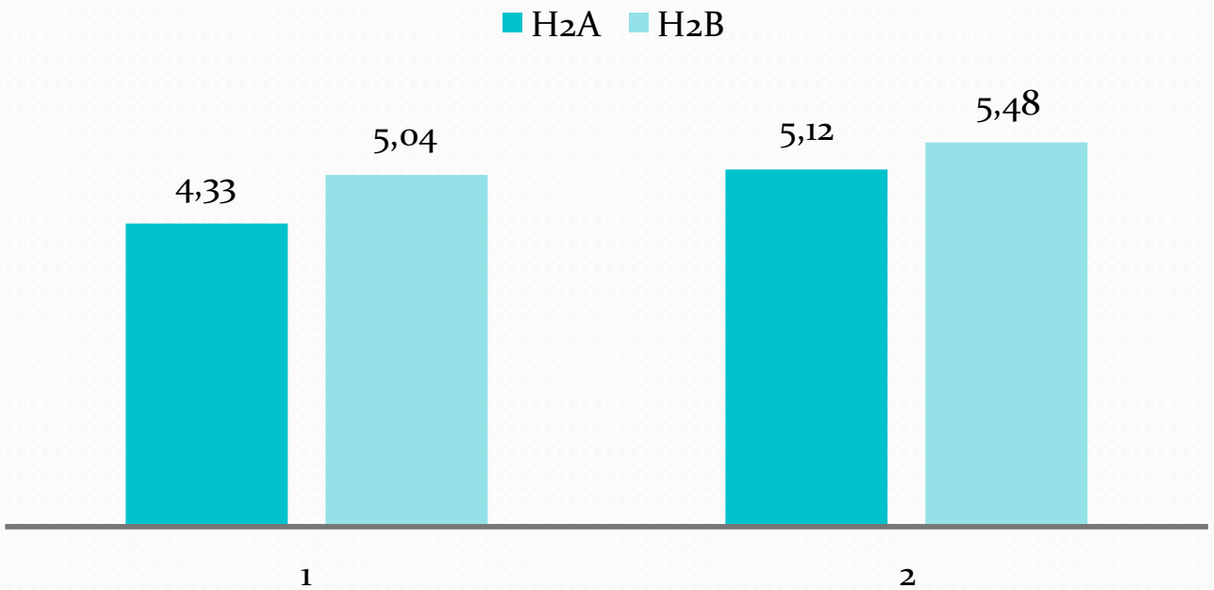

Vooruitgang H2A is signifiant (p <.01)

Sociale vaardigheid

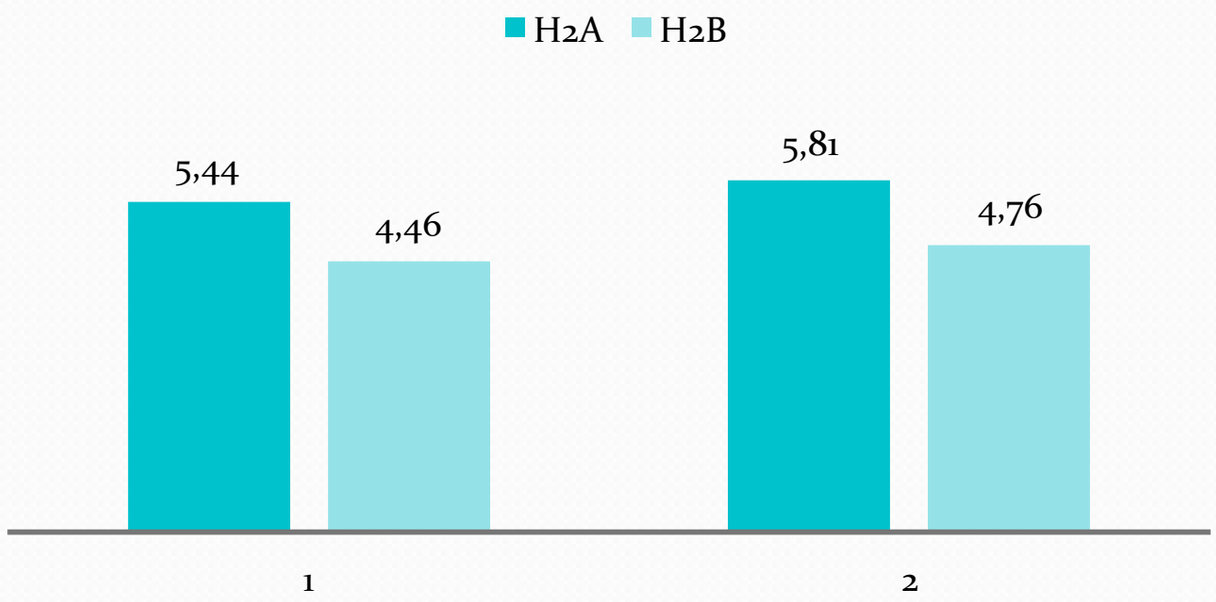

Pest anderen

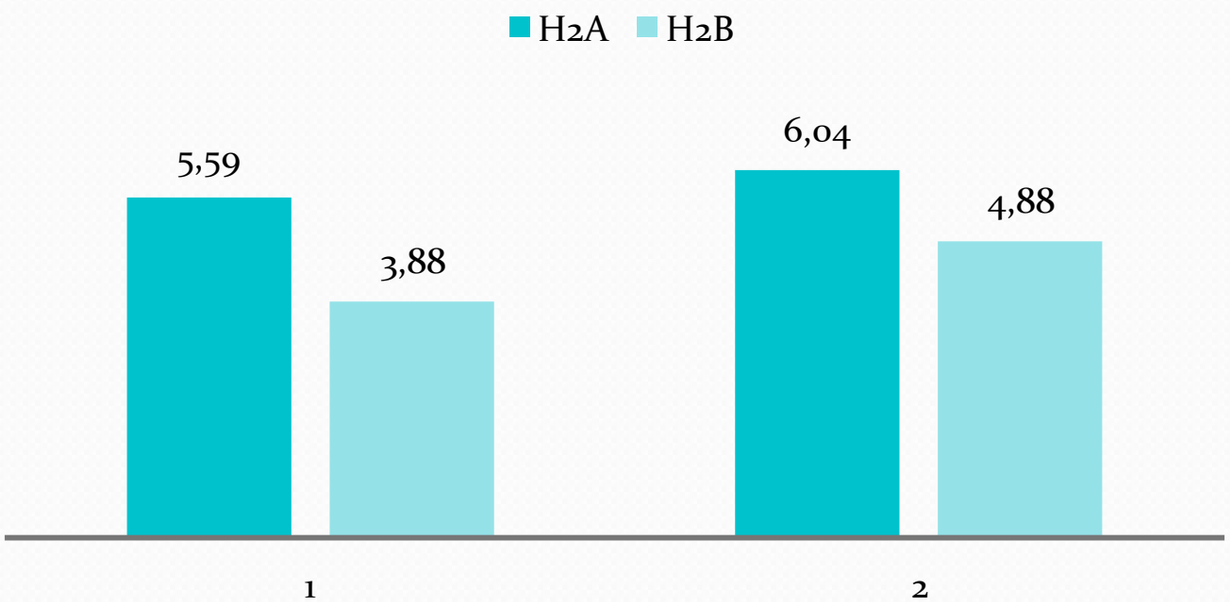

Gepest worden

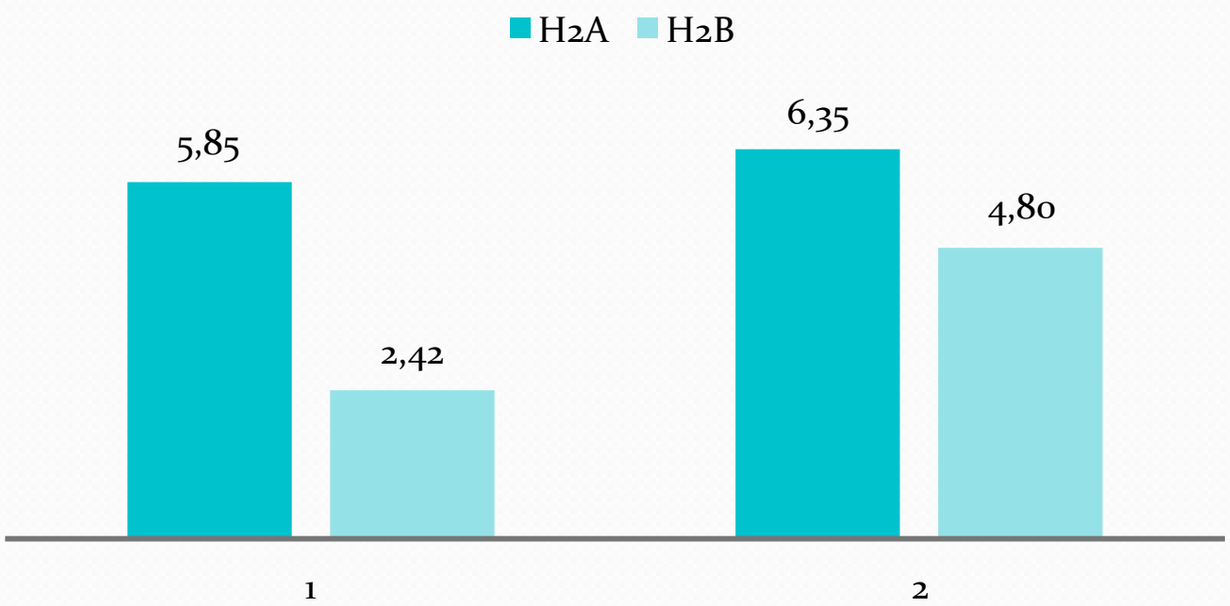

Vooruitgang H2B is signifiant (p <.01)

Algemene resultaten

- VIL en SAQI
  - De schalen Sturend, Helpend, Begrijpend, Nabijheid en Invloed hangen positief samen met de schaal Relatie Leerkracht. Daarbij heeft de schaal Helpend de grootste effectgrootte (*r* =.42). De schalen Onzeker, Ontevreden, Corrigerend en Dwingend hangen negatief samen met de schaal Relatie Leerkracht. De schaal Ontevreden heeft de grootste effectgrootte (*r* = -.39). Alleen voor de schaal Inschikkelijk is er geen samenhang gevonden.

Tabel 10. *Resultaten independent T-test VIL voor klas H2A.*

	Meting 1		Meting 2				
Schaal	M	SD	M	SD	*t*	df	*r*
Helpend**	3.05	0.63	2.54	0.89	-2.87	22	.52
Begrijpend*	2.81	0.79	2.34	0.99	-2.48	22	.47
Onzeker**	0.67	0.42	1.19	0.73	3.40	22	.59
Ontevreden**	0.79	0.56	1.21	0.80	2.85	22	.52
Corrigerend*	0.83	0.59	1.40	0.91	2.78	22	.51
Dwingend*	1.22	0.50	1.63	0.66	2.13	22	.41
Nabijheid**	4.86	2.64	2.66	3.80	-2.90	22	.53
Invloed*	1.33	1.15	0.93	1.26	-2.36	22	.45

Noot.* p <.05, ** p <.01.

Tabel 11. *Resultaten independent T-test VIL voor klas H2B.*

	Meting 1		Meting 2				
Schaal	M	SD	M	SD	*t*	df	*r*
Begrijpend*	3.10	0.61	2.86	0.70	-2.18	21	.42
Inschikkelijk**	1.69	0.37	2.20	0.48	3.50	21	.61
Corrigerend*	1.13	0.46	1.60	0.67	2.74	21	.51
Dwingend*	1.45	0.39	1.70	0.58	2.13	21	.42

Noot.* p <.05, ** p <.01.

Literatuur

- Brekelmans, M. (1989). *Interpersonal teacher behaviour in the classroom.* Utrecht: W.C.C. (in Dutch).
- Mainhard, T. (2009). *Time Consistency in Teacher-Class Relationships*. Proefschrift ter verkrijging van de graad van doctor aan de Universiteit Utrecht.
- Maslowski, R. (2004) Klimaat in de klas. *HSO, B4200*.
- Moos, R.H. (1980). Evaluating classroom learning environments. *Studies in Educational Evaluation, 6,* 239-252.

Algemene resultaten

- VIL
  - Onderzoek naar interpersoonlijk gedrag van leraren laat zien dat dit redelijk stabiel blijft in de tijd (Brekelmans, 1989; Mainhard, 2009). Toch blijkt uit de resultaten van dit onderzoek dat na het inzetten van de interventie Klasse(n)spel er verandering is opgetreden in het gedrag van de leraren. In de controlegroep is het interpersoonlijke gedrag wel stabiel gebleven.
  - Opvallend de veranderingen in gedrag

Bedankt voor jullie aandacht!!

Contact: i.dokman@lving.nl